

Małgorzata Włodek

Katyńskie Dęby Pamięci i Polskie Państwo Podziemne w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Pruszkowie

Przegląd Pruszkowski nr 1, 60-66

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**Katyńskie Dęby Pamięci
i Polskie Państwo Podziemne
w Zespole Szkół Ogólnokształcących
i Sportowych
w Pruszkowie**

15 kwietnia 2016 r. w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Pruszkowie miały miejsce podniosłe uroczystości poświęcone upamiętnieniu polskich oficerów pomordowanych w Katyniu, Charkowie, Twerze, Miednoje i innych miejscach na terenie dzisiejszej Rosji oraz podsumowaniu powiatowego konkursu historycznego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych „Polskie Państwo Podziemne Polacy z bohaterstwa znani”.

Inicjatorem uroczystości była Małgorzata Włodek nauczycielka historii w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Pruszkowie oraz Pruszkowskie Stowarzyszenie Patriotyczne. Honorowy patronat nad uroczystością objęli Starosta Pruszkowski Maksym Gołoś, Instytut Pamięci Narodowej oraz Muzeum Dulag 121. Komenda Główna Policji – Biuro Historii i Tradycji Policji – wsparła nas w przygotowaniu uroczystości.

Dyrektor szkoły, pani Wanda Kurek z zyczliwością podeszła do tej inicjatywy.

W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz państwowych m.in. Pan Łukasz Kudlicki Szef Gabinetu Politycznego przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji, Maciej Roszkowski asystent Posła na Sejm RP Anity Czerwińskiej, Halina Krajewska doradca Wojewody Mazowieckiego Zdzisława Sipiery, Maksym

Gołoś Starosta Pruszkowski, Małgorzata Bojanowska Dyrektor Muzeum Dulag 121, przedstawiciele władz samorządowych gminnych i powiatowych.

Wśród gości zaproszonych byli także przedstawiciele służb mundurowych: mł. insp. Daniel Głowacz Dyrektor Biura Historii i Tradycji Policji przy Gabinetce Komendanta Głównego Policji, podinsp. Krzysztof Radzik Komendant Powiatowej Policji w Pruszkowie, Komendanci i delegacje Komisariatów Policji w Brwinowie, Raszynie, Piastowie, Michałowicach, st. bryg. Dariusz Drzewiecki Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie, Włodzimierz Majchrzak Komendant Straży Miejskiej w Pruszkowie, Beata Pawełczyńska Komendant ZHP Hufiec Pruszków.

Instytut Pamięci Narodowej reprezentowali dr Tomasz Łabuszewski Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej oraz dr Paweł Kosiński główny specjalista referatu Edukacji Historycznej w IPN.

Gościem szczególnym naszej uroczystości był Pan Krzysztof Kosior prawnuk rotmistrza Witolda Pileckiego.

Struktury niepodległościowe z czasów wojny i okupacji reprezentowali Zdzisław Zaborski Prezes Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, koło nr 6 Pruszków „Piechocin”, Irena Horban Sekretarz Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, koła nr 6 Pruszków „Piechocin”, Prezes Pruszkowskiego Towarzystwa Kulturalno Naukowego, mjr Waldemar Kruszyński Prezes Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” obwód Warszawa oraz wiceprezesi: mjr Jerzy Juśkiewicz, ppłk Mieczysław Banaczyk, kpt. Tadeusz Jurkowski, Waldemar Bocheński Prezes Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych, Stanisław Kowalik Przewodniczący Związku Sybiraków Koło Pruszków wraz z przedstawicielami rodzin Sybiraków.

Przybyli także przedstawiciele organizacji pozarządowych w osobach Pani Wandy TymińskiejBuczek Przewodniczącej Rady Społecznej Fundacji Pamięci Narodu Polskiego, Piotra Zaparta Prezesa Pruszkowskiego Stowarzyszenia Patriotycznego, Ryszarda Zalewskiego Regionalnego Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, członka

Stowarzyszenia Przyjaciół Gminy Nadarzyn, Tomasza Sarnackiego i Agaty Korczak, Przewodniczącej Rady Miejskiej w Piastowie oraz członka Stowarzyszenia „Nasz Piastów”.

Wśród gości obecnych byli również dyrektorzy i nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowych z Powiatu Pruszkowskiego.

Wartę honorową przy Dębach Pamięci wystawił Gabinet Komendanta Głównego Policji Biuro Historii i Tradycji Policji.

Wartę pełnili członkowie grupy rekonstrukcyjnej Panowie Marcin Mazurek i Sławomir Szpakowski pod dowództwem komisarza Krzysztofa Musielaka.

Począty sztandarowe wystawiły: Powiat Pruszkowski, Światowy Związek Żołnierzy AK, Komenda Powiatowa Policji w Pruszkowie, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie, Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Pruszków, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Pruszkowie.

Orkiestra Reprezentacyjna Policji w osobach hejnalisty Pana Pawła Kutry oraz werblisty Pana Mateusza Kłosa zapewniła oprawę muzyczną.

Kazimierz Wierzyński pisał przed laty:

Krzyże i miecze los wybrany

I przewalczone nasze lata

I nasza krew, i nasze rany,

Polski cyrograf zapisany

Na wszystkiej ziemi tego świata. (...)

Krzyżami Polskich Bohaterów pokryta jest cała ziemia. Krzyżami pokryta jest Polska ziemia. Ginęli tu Polacy dla których na pierwszym miejscu stał Bóg, Honor i Ojczyzna.

13 kwietnia obchodziliśmy Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej.

Uroczystość wpisała się w ten Dzień i poświęcona była upamiętnieniu tych wszystkich, którzy walczyli o wolną Polskę, a szczegól-

nie tym oficerom służb mundurowych II RP, którzy byli mordowani na wschodzie, na nieludzkiej ziemi.

Starożytny myśliciel Tukidydes pisał: *Narody tracąc pamięć, tracą życie.*

Do nas należy ta PAMIĘĆ.

Społeczny Program upamiętnienia Ofiar Zbrodni Katyńskiej „Katyń... ocalić od zapomnienia” trwa od 2008 r. Jego głównym celem jest uczczenie pamięci Bohaterów Zbrodni Katyńskiej, a zarazem przywrócenie ich sylwetek zbiorowej pamięci narodu poprzez posadzenie 21 857 Dębów Pamięci.

Każdy Dąb upamiętnia konkretną osobę, która zginęła w Katyniu, Twerze, Miednoje lub Charkowie, według zasady jeden Dąb to jedno nazwisko gdyż każde życie, nawet najmniej znaczące dla ludzi, ma wieczną wartość przed oczami Boga.

Pięć lat temu na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Pruszkowie, posadzono Dęby Pamięci poświęcone majorowi Wojska Polskiego Władysławowi Gomulińskiemu oraz oficerom Policji Państwowej: nadkomisarzowi Antoniemu Bąkowi i aspirantowi Stefanowi Kaliskiemu. Inicjatorami tej działalności byli Natalia i Waldemar Bocheńscy oraz społeczność szkolna.

W 2010 r. kapitan rezerwy inż. Józef Bocheński syn majora Wojska Polskiego, nadkomisarza Straży Granicznej Józefa Bocheńskiego zamordowanego w Katyniu, spotkał się z młodzieżą Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Sportowych opowiadając o agresji radzieckiej na Polskę 17 września 1939 r., deportacjach i mordach na oficerach polskich dokonanych przez NKWD w różnych miejscach na terenie byłego Związku Radzieckiego.

Na spotkanie z młodzieżą przyjechał również Aleksander Załęcki fotografik, który był członkiem ekipy dokonującej w 1991 i 1995 r. ekshumacji w Katyniu i Miednoje. Młodzież była poruszona niezwykłą opowieścią o ekshumacji.

Na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Sportowych zaprezentowano również trzy wystawy: „Policja Państwowa na północno wschodnich kresach Rzeczypospolitej, autorstwa Marka Gajewskiego, „Na nieludzkiej ziemi Charków Katyń Miednoje” Aleksandra Załęckiego oraz „Policjanci II RP w dołach śmierci Miednoje” Waldemara Bocheńskiego.

Punktem kulminacyjnym projektu była uroczystość posadzenia Dębów Pamięci w dniu 15 kwietnia 2011 r.

Na terenie Powiatu Pruszkowskiego posadzono łącznie czternaście Dębów Pamięci.

W Pruszkowie są jeszcze trzy Dęby Pamięci posadzone w 2010 r. przez Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Pruszkowie, poświęcone porucznikowi Marianowi Kalinowskiemu oraz majorowi Stefanowi Olesińskiemu. Jeden Dąb Pamięci poświęcono Prezydentowi RP Lechowi Kaczyńskiemu, jego małżonce Marii oraz 94 obywatelom Rzeczypospolitej, którzy zginęli w katastrofie smoleńskiej 10 kwietnia 2010 r.

W Brwinowie inicjatorami posadzenia czterech Dębów Pamięci są Burmistrz Brwinowa Arkadiusz Kosiński, Gimnazjum nr 1 w Brwinowie oraz panowie Józef i Waldemar Bocheńscy. Dęby posadzone w 2012 r. upamiętniają: majora Józefa Kozłowskiego, kapitana Stanisława Dembeckiego, kapitana Stanisława Frentzla oraz kapitana Eugeniusza Wolańskiego.

W Nadarzynie w 2015 r. posadzono dwa Dęby Pamięci: inicjatorem uroczystości był pan Ryszard Zalewski regionalny opiekun Miejsc Pamięci oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Nadarzyn. Dęby poświęcono: porucznikowi Zdzisławowi Krupkowskiemu oraz aspirantowi Policji Państwowej Bronisławowi Pobożemu.

W Piastowie w 2010 r. inicjatorami posadzenia Dębu Pamięci poświęconemu Janowi Jene vel Johne – aspirantowi Policji Państwowej – byli Burmistrz Miasta Piastowa Zdzisław Brzeziński, Stowarzyszenie Nasz Piastów oraz Mazowiecka Wspólnota Samorządowa.

W 2008 r. z inicjatywy Stowarzyszenia „Forum Polskie” i Publicznego Gimnazjum w Strachosławiu w województwie lubelskim posadzono Dąb Pamięci Józefowi Bocheńskiemu, nadkomisarzowi Straży Granicznej, majorowi Wojska Polskiego zamordowanemu w Katyniu, którego rodzina związana jest z Powiatem Pruszkowskim.

24 lipca 2010 r. z inicjatywy pana Józefa Matusiaka mieszkańca Pruszkowa oraz Komendy Powiatowej Policji w Pruszkowie, przedstawiciel Rady Ochrony Walk i Męczeństwa, pan Piotr Bartnik, odsłonił tablicę ku czci policjantów, którzy urodzili się lub mieszkali na terenie Powiatu Pruszkowskiego a zostali zamordowani w Twerze/ Miednoje. Na tablicy widnieje 14 nazwisk oficerów.

Należy pamiętać, że rozstrzelani w Katyniu i innych miejscach oficerowie zginęli nie tylko dlatego, że byli Polakami wiernymi Rzeczypospolitej, ale także dlatego, że byli w ogromnej większości osobami o nieposzlakowanej opinii, cenionymi i szanowanymi za działalność na rzecz społeczności lokalnej.

Cześć ich pamięci.

Pożegnaliśmy trzy koleżanki z koła ŚZŻAK w Pruszkowie – ciągle nas ubywa.

W ciągu krótkiego czasu odeszło na wieczną Wartę czworo z naszego grona.

Ostatnie, które odprowadziliśmy na wieczny odpoczynek – to koleżanki Leokadia Donaj-Nowakowska, Maria Halina Urbańska-Tremblin i Zofia Zielińska-Porayska.

Jako młode dziewczyny zaczęły działalność w konspiracji, były łączniczkami – dowódcą ich była ppor. Henryka Zdanowska „Barbara”.

Po wojnie, na prośbę pani podporucznik podjęły się zmuszonej pracy uporządkowania dokumentów, dotyczących działalności „Barbary”. „Archiwistek” było kilka – przewodniczyła im kol. Maria Donaj. Zdążyły swą pracę wykonać przed śmiercią ppor. Henryki Zdanowskiej i przekazać dokumenty Archiwum Akt Nowych.

* * *